

Projekt

z dnia 9 kwietnia 2021 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ SKOCZOWA**

z dnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wsparcia Seniorów w Gminie Skoczów na lata 2021-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 w związku z art. 5c ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020r., poz. 713 z późn. zm.), art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2020r. poz. 1876 z późn. zm.) - Rada Miejska Skoczowa uchwała:

§ 1. Przyjąć Program Wsparcia Seniorów w Gminie Skoczów na lata 2021-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Skoczowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY

Karolina Ryncor

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2020r. poz. 1876 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych. W związku z powyższym przedkładamy Radzie Miejskiej Skoczowa do podjęcia uchwały w sprawie przyjęcia Programu Wsparcia Seniorów w Gminie Skoczów na lata 2021-2027, który w myśl w/w ustawy stanowi program osłonowy.

Dokument pn. *Program Wsparcia Seniorów w Gminie Skoczów na lata 2021-2027* został opracowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie w oparciu o posiadany zakres informacji dotyczących potrzeb i oczekiwań seniorów oraz w oparciu o działania podejmowane w latach 2018-2020.

Rolą niniejszego dokumentu jest określenie kierunków działań zarówno na rzecz osób starszych, ich otoczenia, jak i całej społeczności, które zostają podjęte zarówno przez samorząd gminny, jego jednostki organizacyjne, jak i organizacje pozarządowe. Przyjęte cele oraz kierunki działań będą realizowane w duchu partycypacji społecznej tj. włączania osób starszych w życie społeczne.

Źródłem finansowania *Programu Wsparcia Seniorów w Gminie Skoczów na lata 2021-2027* będą, w miarę możliwości, środki własne budżetu gminy oraz środki zewnętrzne.

Z. pp. BURMISTRZ

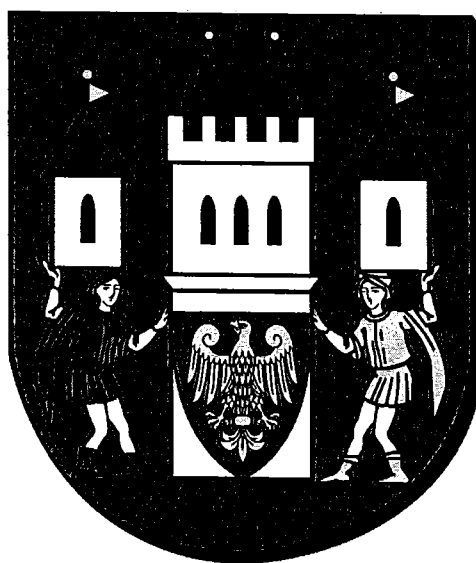
Andrzej J. Wójcik
Zac. Burmistrza

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
Ewelina Godziek

**OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W SKOCZOWIE**

**PROGRAM WSPARCIA SENIORÓW W
GMINIE SKOCZÓW
NA LATA 2021-2027**

Skoczów, kwiecień 2021 r.

Spis treści

WSTĘP	2
UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE I SPOŁECZNE	3
DZIAŁANIA ZREALIZOWANE W PROGRAMIE NA LATA 2018-2020	5
ZAŁOŻENIA ROZWOJU POLITYKI SENIORALNEJ W PERSPEKTYWIE 2021-2027	5
FORMUŁA REALIZACJI PROGRAMU	9

WSTĘP

Starzenie się jest naturalnym procesem życiowym człowieka. Jeszcze pod koniec lat 80 ubiegłego wieku częstym modelem zamieszkiwania były domy wielopokoleniowe. Zmiany związane z podejmowaniem pracy zarobkowej przez oboje małżonków, migracją zarobkową, coraz większa ilość osób osiedlających się w budynkach wielomieszkaniowych jak również „moda” na małe jednorodzinne domy spowodowały, że model mieszkania wielopokoleniowego staje się coraz rzadszy. Na skutek tych przemian społecznych osoby starsze często pozostają same w swoich domach lub mieszkaniach. Niesie to za sobą wiele ryzyk dotyczących zdrowia, kondycji fizycznej ale także kondycji psychicznej osoby osamotnionej. Problematyka wspierania osób starszych nie została uregulowana w Strategii Gminy Skoczów na lata 2014-2020+ przyjętej w 2014 roku. Definicja osoby starszej (zamiennie stosowane senior) przyjęta przez Pierwsze Światowe Zgromadzenie na temat Starzenia się Społeczeństw ONZ w 1982 r., która wskazuje, że osoba starsza to osoba, która ukończyła 60 rok życia. Zgodnie z tą definicją konieczne jest więc opracowanie działań skierowanych nie tylko do osób nieaktywnych zawodowo, ale także działań wspierających wydłużenie aktywności zawodowej i przygotowujących do aktywnego starzenia się. W dążeniu do jak najbardziej efektywnego wykonywania zadań Gminy Skoczów w zakresie opieki społecznej jak i ochrony zdrowia zasadne jest przyjęcie Programu wsparcia seniorów w gminie Skoczów na lata 2021-2027, który stanowi kontynuację Programu na lata 2018-2020.

UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE I SPOŁECZNE

Osoby starsze stanowią coraz liczniejszą część społeczeństwa. Jak wynika z danych statystycznych w 2019 r. w Gminie Skoczów zamieszkiwało 6.617 osób w wieku powyżej 60 roku życia, w tym 2.011 osób w wieku 71-81 i 997 powyżej 81 roku życia. Osoby starsze stanowiły więc 24,58 % wszystkich mieszkańców Gminy Skoczów. Można więc na podstawie danych jasno stwierdzić, że z roku na rok przybywa seniorów w Gminie Skoczów zwanej dalej Gminą. Wystarczy wspomnieć, że odsetek seniorów w Gminie w roku 2017 wynosił 22,73%.

Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem, w tym:	26 770	26 787	26 897	26 970	26 910
Osoby w wieku 0-17 lat	5 411	5 376	5 399	5 378	5 400
Osoby w wieku 18-59 lat	15 318	15 204	15 178	15 098	14 893
Osoby w wieku 60 lat i więcej	6 041	6 207	6 320	6 494	6 617

Sytuacji Seniorów, którzy stanowią jedną czwartą populacji Gminy poświęcono część badań jak również założeń w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skoczów na lata 2021-2027.

W wyżej wskazanym dokumencie Strategicznym wskazano jako mocne strony:

- Zaangażowanie pracowników OPS w pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym,
- Świadczenia dla osób niepełnosprawnych,
- Programy wsparcia dla osób starszych realizowane przez OPS,
- Dostrzeganie problemów osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- Działalność Fundacji i Stowarzyszeń wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Natomiast jako słabe strony wskazano:

- Istniejące bariery architektoniczne,
- Problemy komunikacyjne (brak transportu),
- Niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych (usługi opiekuńcze, środowiskowe),
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych,
- Brak zorganizowanych form czasu wolnego, dostępu do kultury, miejsc do spotkań (np. klub seniora, dzienny dom opieki),
- Nisko oceniane przez mieszkańców działania Gminy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Jako działania wskazano:

- Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, diagnoza potrzeb;
- Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom starszym i niepełnosprawnym przez Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych;
- Zapewnienie dostępu do rehabilitacji i pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny;
- Zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- Organizacja opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób niepełnosprawnych;

- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych;
- Podejmowanie działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne).
- Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych (np. utworzenie klubu seniora, domu dziennego pobytu, organizacja spotkań integracyjnych).

Program Wsparcia Seniorów jest więc kontynuacją podejmowanych działań jak i odpowiedzią na pojawiające się nowe potrzeby.

DZIAŁANIA ZREALIZOWANE W PROGRAMIE NA LATA 2018-2020

W ramach realizacji Programu na lata 2018-2020 zostały zaplanowane i podjęte następujące zadania:

- Koperta życia,
- Infolinia dla seniora,
- Teleopieka,
- Karta seniora,
- Usługi opiekuńcze,
- Wsparcie dla organizacji działających na rzecz seniorów
- Promowanie idei wolontariatu,
- Opłacanie części kosztów pobytu mieszkańców w DPS.

W ramach programu przygotowano również działania o nazwie „Książka na zamówienie”, pomimo działań promocyjnych zarówno ze strony Urzędu jak i Biblioteki nie zgłosiły się osoby chętne do otrzymania książki do domu. Ze względów lokalowych nie utworzono również „Klubu Seniora”.

ZAŁOŻENIA ROZWOJU POLITYKI SENIORALNEJ W PERSPEKTYWIE 2021-2027

W ramach Programu Wsparcia Seniorów w Gminie Skoczów na lata 2021-2027 planuje się realizację następujących przedsięwzięć.

1. Propagowanie „Koperty życia” i poszerzanie grona jej posiadaczy

Program „Koperta życia”, który skierowany jest do osób starszych oraz przewlekle chorych funkcjonuje w Gminie Skoczów od 2017r.. „Koperta życia” składa się z plastikowej koperty, karty informacyjnej oraz magnesu na lodówkę. Na karcie informacyjnej zapisuje się dane personalne jej posiadacza, kontakt do najbliższej rodziny lub sąsiadów, jednostki chorobowe, przyjmowane leki, uczulenia jak również inne ważne dla ratowników medycznych dane. Kartę informacyjną wkłada się do koperty, kopertę do lodówki, a na lodówkę magnes z napisem „Tu jest koperta życia”. W przypadku konieczności udzielenia pomocy przez zespół Pogotowia Ratunkowego pomaga ona w podjęciu adekwatnych do stanu chorego działań.

„Koperta życia” jest dostępna w Ośrodku Pomocy Społecznej w Skoczowie oraz w punkcie informacyjnym „Art. Adres”. Planuje się dodruk kolejnych egzemplarzy zgodnie z zapotrzebowaniem.

Realizacja zadania – rok 2021-2027.

1. Infolinia dla Seniora

W związku z faktem, iż część osób starszych wymaga pomocy związanej z poradnictwem a ze względu na stan zdrowia nie może się udać do odpowiednich instytucji w Ośrodku Pomocy Społecznej została uruchomiona „Infolinia dla Seniora”.

Seniorzy pod wskazanym numerem telefonu mogą uzyskać informacje dotyczące pomocy udzielanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach PEFRON, pomocy socjalnej udzielanej przez OPS, wsparcia w formie usług opiekuńczych, możliwości skorzystania z porad psychologa bądź prawnika oraz innych informacji. Informacje są udzielane przez pracowników zespołu do spraw pierwszego kontaktu. Pracownicy w razie potrzeb kontaktują osobę starszą z pracownikiem socjalnym odpowiedniego zespołu, który poprzez kontakt osobisty może udzielić szerokiego, profesjonalnego wsparcia.

Aktualnie w związku z sytuacją epidemiczną seniorzy mogą zgłaszać na infolinię konieczność dowozu na szczepienia, uzyskać informacje na temat pomocy w okresie pandemii.

Infolinia jest czynna w godzinach pracy Ośrodka tj. poniedziałek, wtorek, czwartek od 7.00 – 15.00 w środę od 7.00 – 16.00 oraz w piątek od 7.00 – 14.00, natomiast aktualnie jest czynna codziennie w godzinach od 7.00 do 17.30.

Realizacja zadania – rok 2021-2027

2. Teleopieka

System teleopieki – to różnego rodzaju rozwiązania, których zadaniem jest zapewnienie pomocy osobom potrzebującym w ich miejscu zamieszkania. Dotyczy to w szczególności osób starszych lub niepełnosprawnych. Osoby te oczekują poczucia bezpieczeństwa oraz świadomości, że w sytuacjach zagrożenia mogą liczyć na wsparcie. System teleopieki polega na reagowaniu na sytuacje zagrożenia a w przypadku ich wystąpienia wezwaniu pomocy lub przekazywanie wiadomości opiekunowi. Osoby starsze oraz niepełnosprawne są grupą, która spędza większość czasu w samotności. Są wówczas pozbawieni podstawowej opieki.

Ośrodek Pomocy Społecznej przeprowadził w latach 2018-2019 pilotaż systemu natomiast w roku 2020 poszerzono program i aktualnie na podstawie Uchwały pomocą może być objętych 20 osób.

Realizacja zadania – rok 2021-2027.

3. „Karta Seniora”

„Karta Seniora” jest to system zniżek przewidziany dla najstarszych mieszkańców Gminy. Karta jest programem działającym na wzór „Karty Dużej Rodziny”. Gmina w 2018r przystąpiła do programu ogólnopolskiej karty seniora.

W ramach realizacji zadania została przeprowadzona szeroka kampania informacyjna jak również lobbystyczna wśród podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy jak i wśród samych mieszkańców. Pozyskano 58 firm, które przystąpiły do programu zniżkowego, jest to jak dotychczas największa liczba placówek nie tylko w powiecie cieszyńskim ale również na Podbeskidziu.

Termin realizacji – rok 2021-2027.

4. „Klub Seniora”

„Klub Seniora” jest to miejsce, w którym mogą spotykać się seniorzy na cyklicznych zajęciach jak również Stowarzyszenia Seniorów. Od kilku lat gmina Skoczów realizuje działania zmierzające do pozyskania środków i pomieszczeń na utworzenie miejsca spotkań. Klub Seniora z założenia jest nie tylko miejscem luźnych spotkań czy działalności NGO ale przede wszystkim miejscem, w którym odbywają się cykliczne działania celowane w potrzeby mieszkańców.

Realizacja tego działania wymaga wskazania pomieszczeń, które będą odpowiadały potrzebom osób starszych również tych z niepełnosprawnościami. Remont, wyposażenie a następnie utrzymanie pomieszczeń i

zapewnienie obsługi Klubu Seniora wiąże się z kosztami. W przypadku spełnienia odpowiednich warunków co do własności oraz ilości posiadanych pomieszczeń możliwe jest dofinansowanie tego zadania ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025.

Zgodnie z zapisami Programu na utworzenie i/lub wyposażenie Klubu „Senior+” można uzyskać wsparcie w wysokości 80% całkowitego kosztu zadania. Kwota całkowita nie może przekroczyć 200.000,00 zł. Dofinansowanie na remont pomieszczeń przysługuje jedynie w przypadku gdy budynek jest własnością jednostki samorządu terytorialnego.

Kwota dofinansowania na działalność bieżącą Klubu „Senior+” uruchomionego w ramach Programu wynosi nie więcej niż 200 zł miesięcznie na utrzymanie jednego miejsca, w przy czym dotacja nie może stanowić więcej niż 50% całkowitego kosztu realizacji zadania. Wnioski zarówno na utworzenie jak i utrzymanie miejsc w Klubie Seniora składane są corocznie w trybie konkursowym i wysokość dofinansowania jest zależna od zaplanowanych środków w budżecie MRPIPS jak i liczby złożonych wniosków.

Pozostałe środki na realizację zadania muszą zostać zabezpieczone w ramach budżetu Gminy.

Realizacja zadania, pod warunkiem posiadania odpowiednich pomieszczeń, będzie przebiegała w 3 etapach –

- 1) Przygotowanie dokumentacji i przystąpienie do konkursu – 2022 r.,
- 2) Utworzenie Klubu Seniora – 2023 r.,
- 3) Działalność Klubu Seniora – 2023 r.

5. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze są realizowane w Gminie zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej. Usługi świadczą wykwalifikowane opiekunki środowiskowe, które są zatrudnione przez OPS. Aktualnie usługi świadczone są od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 – 15.00 przez 8 osób zatrudnionych na umowę o pracę. Wzrost zatrudnienia od 2018 roku o 3 osoby niestety nie jest wystarczający. W ramach tego zadania nadal planuje się zwiększenie liczby opiekunek zatrudnionych na umowę jak również w przypadku takiego zapotrzebowania zmiany godzin pracy jednej z opiekunek od 8.00 – 16.00 lub 9.00 – 17.00 w roku 2022.

Realizacja zadania 2021-2027

6. Wsparcie dla organizacji działających na rzecz Seniorów

W Gminie Skoczów działają organizacje pozarządowe wspierające osoby starsze. Od wielu lat wsparcie finansowe w ramach Programu współpracy Gminy Skoczów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, zadanie 10 wsparcie osób w wieku emerytalnym otrzymują trzy organizacje Stowarzyszenie Klub Nordic Walking „Włóczykije” oraz Skoczowski Uniwersytet III Wieku, Stowarzyszenie „Tęcza” Sprawni Inaczej.

Organizacje te, które w różnoraki sposób wspierają osoby starsze, skupiają nie tylko Seniorów ale również osoby w wieku produkcyjnym. Prowadzone są zajęcia ruchowe, spotkania, wycieczki, zajęcia aktywizujące oraz naukowe. Nie sposób nie docenić tej inicjatywy oraz wychodząc naprzeciw oczekiwaniom po doświadczeniach związanych z tegorocznym konkursem grantowym planuje się zwiększenie w budżecie środków na wsparcie tych działań.

Aktualnie ze względu na stan epidemii jak również szczególną grupę ryzyka, którą stanowią Seniorzy zajęcia tych grup są zawieszane.

Realizacja zadania – rok 2021-2027

7. Promowanie idei wolontariatu

Lokalny Punkt Wolontariatu działa w Ośrodku Pomocy Społecznej. Wolontariusze to nie tylko osoby młode ale również seniorzy. Pomagają oni między innymi dzieciom z problemami w nauce, przynoszą posiłki osobom chorym, wydają posiłki klientom OPS, przychodzą porozmawiać czy przeczytać książkę, gazetę.

Wolontariat działa również w szkołach. Spotkania międzypokoleniowe są bardzo ważnym doświadczeniem zarówno dla osób starszych, a w szczególności dla młodzieży. Wolontariat pozwala uwrażliwiać młodzież na potrzeby innych, co w dzisiejszym świecie jest niezmiernie trudne do osiągnięcia. Osoby starsze obawiają się jednak wpuszczać wolontariuszy szczególnie tych najmłodszych.

W ramach realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej Projektów Aktywizacji Lokalnej realizowane są działania mające na celu promocję idei wolontariatu jak również pomocy sąsiedzkiej. Dzięki tym działaniom udało się pozyskać nowych wolontariuszy. W dalszym ciągu planuje się prowadzenie kampanii informacyjnej w celu pozyskania nowych wolontariuszy jak również osób, które będą otwarte na przyjęcie tej pomocy.

Realizacja zadania – rok 2021-2027.

8. Książka na zamówienie

Książka na zamówienie jest propozycją dla osób starszych, które ze względu na stan zdrowia nie mogą udać się do Biblioteki w celu jej wypożyczenia. Podejmowane działania mają umożliwić tym właśnie osobom zamówienia książki telefonicznie. Książkę dostarczy jak i odbierze do zwrotu wolontariusz a w przypadku osób objętych wsparciem Ośrodka Pomocy jego pracownik.

W 2018 roku podjęto działania promocyjne mające na celu rozpropagowanie tej formy pomocy dla seniorów. Aktualnie planuje się ponowne przeprowadzenie kampanii informacyjnej.

Realizacja zadania – rok 2021-2027.

9. Opłacanie części kosztów pobytu mieszkańców w DPS

Ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańców w DPS jest zadaniem Gminy wynikającym z ustawy o pomocy społecznej. Corocznie koszt realizacji zadania w związku ze zwiększającą się liczbą osób umieszczanych w DPS jest wyższy. I tak w roku 2017 w DPS były umieszczone 53 osoby – odpłatność Gminy wyniosła – 1.111.905 zł, w roku 2018 – 56 osób, odpłatność Gminy – 1.304.901 zł, w roku 2019 – 71 osób, odpłatność Gminy – 1.592.032 zł, w roku 2020 – 1.567.307 zł osób, odpłatność Gminy, na rok 2021 zaplanowano środki w kwocie 1.850.000 zł. Gmina w dalszym ciągu będzie realizowała to zadanie a jego koszty z roku na rok będą wyższe.

10. Korpus Wsparcia Seniora

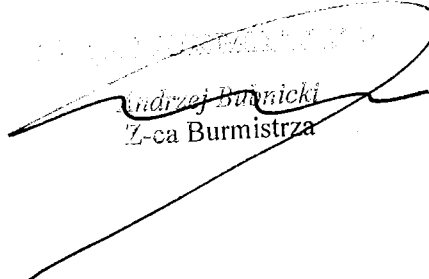
Program „Wspieraj Seniora - Solidarnościowy Korpus Wsparcia”. Program zakłada pomoc w dostarczeniu niezbędnych produktów do domu Seniora, by ograniczyć konieczność wychodzenia osób starszych na zewnątrz podczas pandemii, ze względu na ich bezpieczeństwo. Z programu mogą skorzystać osoby starsze po 70 roku życia. W szczególnych przypadkach, gdy wystąpi brak możliwości zapewnienia niezbędnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej i społecznej pomoc może być udzielona osobie przed 70 rokiem życia.

W ramach programu osobom starszym dostarczane są artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej. Koszty zakupów pokrywa Senior. Osoba wspierająca Seniora może również wykonać (nieodpłatnie) czynności związane z codziennym funkcjonowaniem, np. sprawy urzędowe, wyprowadzenie psa, itp. Zakres usług na rzecz osoby starszej jest ograniczony tzw. dystansem sanitarnym. Okres realizacji zadania uzależniony jest od programu rządowego i przewidziany na czas pandemii.

FORMUŁA REALIZACJI PROGRAMU

Za koordynację realizacji programu wsparcia Seniorów objętego niniejszym dokumentem odpowiedzialny będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie. W realizację Programu będą w zależności od potrzeb zaangażowane poszczególne jednostki organizacyjne Gminy. Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej będzie corocznie przedkładał Burmistrzowi Miasta Skoczowa informację na temat realizacji Programu wraz z rekomendacjami dotyczącymi ewentualnych potrzeb jego poszerzenia o nowe zadania.

Najnowsze dodatkowe działania podejmowane w ostatnim czasie związane są przede wszystkim z pomocą seniorom w czasie pandemii. Gmina od początku ogłoszenia stanu epidemii podjęła działania mające na celu umożliwienie pozostania seniorom w domu, a w październiku 2020 roku przystąpiła do programu „Korpus Wsparcia Seniora” angażując pracowników oraz pozyskując nowych wolontariuszy. Również działania aktywizacyjne OPS obejmowały tę grupę mieszkańców, przeprowadzono pilotaż programu Teleopieka a w 2020 roku poszerzono jego działanie do łącznie 20 osób. Konsekwentnie na bieżąco szukamy i będziemy wdrażać także inne inicjatywy w miarę dostępnych możliwości i środków własnych lub zewnętrznych.

Andrzej Budnicki
Z-ca Burmistrza